

**Miejsce
na naklejkę**

MHI-P1_1P-091

**PRÓBNY EGZAMIN
MATURALNY
Z HISTORII**

**STYCZEŃ
ROK 2009**

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 24 strony (zadania 1 – 33). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający
przed rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

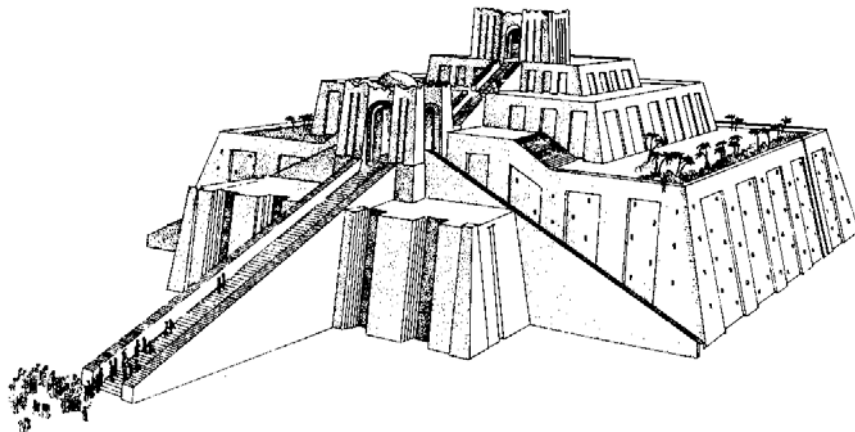
PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadanie 1. (3 pkt)

Zapoznaj się z ilustracją, a następnie wykonaj polecenia.



Źródło: J. M. Roberts, *Ilustrowana historia świata*, t. I, Łódź 1986, s. 125

A. Napisz, z jaką starożytną cywilizacją należy łączyć budowlę przedstawioną na ilustracji.

.....

B. Napisz, jak nazywa się budowla przedstawiona na ilustracji.

.....

C. Podaj jedną z funkcji, jaką pełniła budowla przedstawiona na ilustracji.

.....

Zadanie 2. (2 pkt)

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj polecenia.

Niewolni chłopci, na których spoczywał ciężar uprawy ziemi przydzielonej pełnoprawnym obywatelom; byli również zobowiązani do osobistych posług wobec swych panów (na przykład towarzyszyli im w czasie wypraw wojennych), a także wykonywania prac rzemieślniczych i stawania do robót publicznych na wezwanie władz.

Na podstawie: B. Bravo, E. Wipszycka, *Historia starożytnych Greków*, t. I, Warszawa 1988, s. 223-224

A. Podaj nazwę grupy ludności opisanej w tekście.

.....

B. Wskaż greckie państwo-miasto, w którym występowała ta grupa ludności.

1. Sparta
2. Ateny
3. Korynt
4. Teby

Zadanie 3. (3 pkt)

Do ilustracji, które przedstawiają żołnierzy armii starożytnych, przyporządkuj odpowiedni opis. Odpowiedzi wybierz spośród podanych:

żołnierze perscy, żołnierze egipscy, żołnierze chińscy, żołnierze rzymscy.

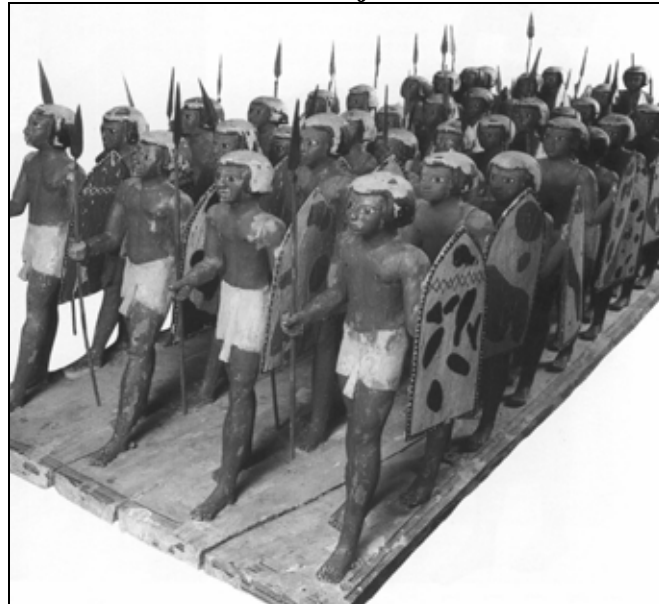
Ilustracja A.



Ilustracja B.



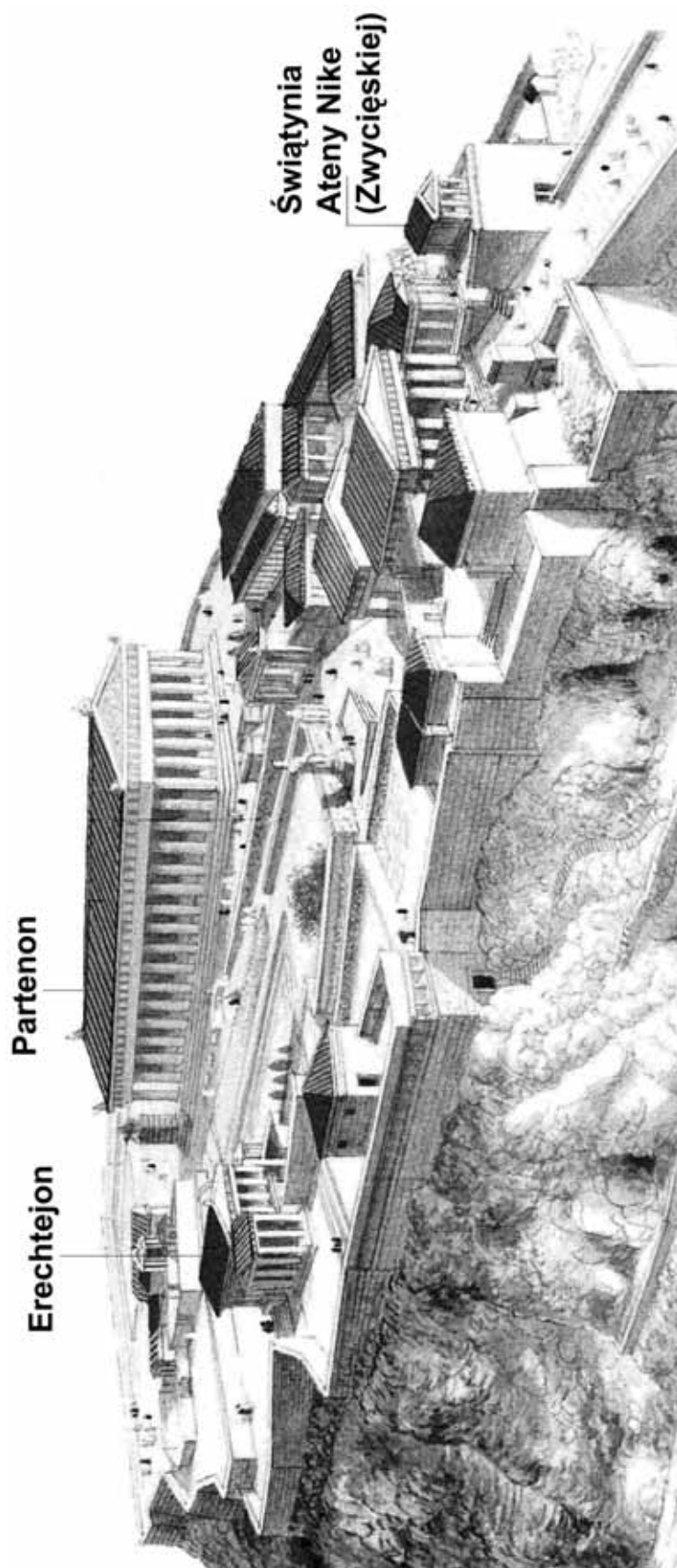
Ilustracja C.



Źródło: A. Wypustek, M. L. Wójcik, *Historia 1: Ze Świata do Polski przez Europę. Starożytność. Średniowiecze*, Warszawa - Wrocław 2002, s. 89, 108; *Ilustrowana historia świata*, t. 2, Warszawa [b.r.w.], s. 39

Zadanie 4. (3 pkt)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenia.

Ilustracja 1.Źródło: *Encyklopedia historii świata*, Warszawa 2001, s. 16**A. Podaj nazwę państwa-miasta, w którym znajduje się wzgórze przedstawione na ilustracji 1.**

Ilustracja 2.

A.



B.



Źródło: *Encyklopedia sztuki starożytnej*, Warszawa 1998, s. 459; *Zaginione cywilizacje*, Warszawa 2000, s. 46

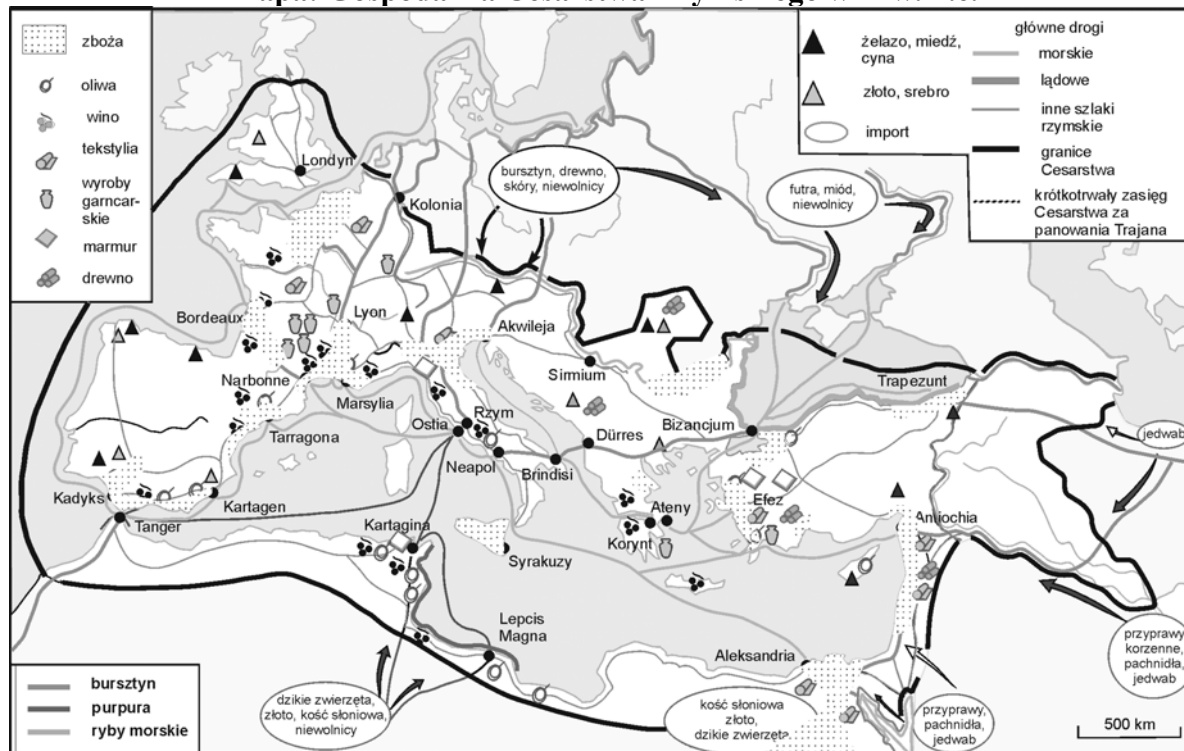
B. Określ styl budowli przedstawionych na ilustracji 2.

Budowle	Styl (porządek) architektoniczny
Budowla A.	
Budowla B.	

Zadanie 5. (4 pkt)

Przeanalizuj mapę obrazującą funkcjonowanie gospodarki Cesarstwa Rzymskiego w II w. n.e., a następnie rozstrzygnij, czy podane w tabeli zdania są *prawdziwe*, czy *falszywe*. W tabeli obok zdań dopisz *prawda* lub *falsz*.

Mapa: Gospodarka Cesarstwa Rzymskiego w II w. n.e.



Źródło: F. Delouche, *Historia Europy*, Warszawa 1994, s. 77

A. Cesarstwo Rzymskie prowadziło na wielką skalę eksport produktów rolniczych.	
B. Cesarstwo Rzymskie importowało różnorodne towary luksusowe.	
C. Cesarstwo Rzymskie prowadziło wymianę handlową z barbarzyńcami.	
D. Wymianę handlową między poszczególnymi prowincjami Cesarstwa Rzymskiego umożliwiała sieć dróg.	

Zadanie 6. (2 pkt)

Podkreśl dwie poprawne odpowiedzi.

W granicach państwa Karola Wielkiego znalazły się terytoria zamieszkałe przez

1. Wandalów.
2. Longobardów.
3. Sasów.
4. Persów.
5. Bułgarów.

Zadanie 7. (1 pkt)

Przeczytaj fragment kroniki, a następnie podkreśl zdanie, które odnosi się do wydarzeń opisanych w tekście.

Tymczasem królowie i książęta sąsiedni, każdy od swojej strony, gnębili Polskę i do swego władztwa każdy przyłączał miasta i grody graniczne, lub zdobywszy równał [je] z ziemią. I choć tak wielkie krzywdy i klęski znosiła Polska od obcych, to jeszcze nierozsądniej i sromotniej dręczoną była przez własnych mieszkańców. Albowiem niewolnicy powstał na panów, wyzwolenicy przeciw szlachetnie urodzonym [...]. Nadto jeszcze, porzucając wiarę katolicką [...] podnieśli bunt przeciw biskupom i kapłanom bożym [...].

W końcu zaś zarówno od obcych, jak i od własnych mieszkańców Polska doznała takiego spustoszenia, że w zupełności niemal obroną została z bogactw i ludzi. Wtedy to Czesi zniszczyli Gniezno i Poznań i zabrali ciało św. Wojciecha.

Źródło: Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1982, s. 40-41

Powyższy tekst stanowi opis

1. wydarzeń po śmierci biskupa krakowskiego Stanisława.
2. wydarzeń, jakie nastąpiły po śmierci Mieszka II.
3. wydarzeń w Polsce po pierwszym najeździe mongolskim.
4. wydarzeń po zamordowaniu Przemysła II.

Zadanie 8. (4 pkt)

A. Przedstawione poniżej kontury granic Polski połącz z właściwymi dla nich datami, wybranymi spośród podanych:

965 r.

1000 r.

1039 r.

1370 r.

1466 r.



Na podstawie: *Atlas historyczny Polski*, Wrocław 1973, s. 14

Mapa 1.

Mapa 2.

B. Porównaj kontury granic Polski przedstawione na powyższych mapach. Wymień dwie prowincje historyczne (obszary), które znajdowały się w granicach państwa polskiego przedstawionego na mapie 1., a nie weszły w skład państwa przedstawionego na mapie 2.

1.
2.

Zadanie 9. (4 pkt)

Zapoznaj się z zamieszczonymi źródłami, a następnie wykonaj polecenia.

A. Przy każdej zamieszczonej ilustracji napisz, jaka grupa społeczna została na niej przedstawiona.

Miniatura z XII w. przedstawiająca sen króla Anglii Henryka I



Ilustracja 1.



Ilustracja 2.



Ilustracja 3.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło: J. Mason, *Medieval Realms 1066–1500*, Longman Group UK Limited 1991, s. 24

Opis społeczeństwa dokonany przez biskupa Adalberona z Laon dla króla Francji Roberta Pobożnego (I poł. XI w.)

[...] Społeczeństwo wiernych tworzy jedno tylko ciało, ale państwo obejmuje ich trzy. Bowiem inne prawo, prawo ludzkie, wyróżnia jeszcze dwie klasy: możnych i niewolnych, którzy w rzeczywistości nie mają takiej samej pozycji.

Dom Boży, uważany za jeden, dzieli się zatem na trzy: jedni modlą się, drudzy walczą, jeszcze inni wreszcie pracują. Te trzy współistniejące części żadną miarą nie mogą być rozdzielone; usługi świadczone przez jedną z nich są warunkiem działania dwóch pozostałych; każda z nich z kolei stara się ulżyć wszystkim. Tak więc to potrójne zgromadzenie jest mimo to jednością; i w ten oto sposób prawo mogło zatriumfować, a świat cieszyć się pokojem.

Źródło: G. Duby, *Rok Tysięczny*, Warszawa 1997, s. 70-71

- B. Porównaj ilustrację przedstawiającą sen króla Henryka I i opis społeczeństwa dokonany przez Adalberona z Laon. Napisz, czy istnieją podobieństwa w strukturze społeczeństwa średniowiecznego w XI i XII wieku. Podaj argument uzasadniający twoje stanowisko.**

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (3 pkt)

Przeczytaj list papieża Innocentego III do przywódcy krzyżowców, markiza Bonifacego z Montferratu. Zaznacz właściwe odpowiedzi.

[...] wy, nie mając względem Greków żadnych praw jako też władzy, daliście się poznać tym, że wasi złożywszy śluby czystości, szybko się [im] sprzeniewierzyli, skoro zwróciliście broń nie przeciw Saracenom, lecz przeciw chrześcijanom, nie dążąc do odzyskania Jerozolimy, lecz do zajęcia Konstantynopola, przedkładając dobra doczesne nad bogactwo niebieskie. [...]

[Wszystko to po to] ażeby Kościół grecki poniżony takimi prześladowaniami odmówił powrotu pod obediencję¹ Stolicy Apostolskiej, która dopatrzwszy się u Łacinników zgubnych przykładów i ciemnych sprawek, mogła odnieść się do nich z większą odrazą aniżeli do psów.

Źródło: Wiek V-XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 156

¹obediencja – zobowiązanie do wierności i posłuszeństwa

A. Innocenty III potępia uczestników

1. I wyprawy krzyżowej.
2. IV wyprawy krzyżowej.
3. V wyprawy krzyżowej.

B. Innocenty III potępia uczestników krucjaty za

1. zdobycie Jerozolimy.
2. zajęcie Konstantynopola.
3. wystąpienie przeciwko Saracenom.

C. Innocenty III obawia się, że na skutek krucjaty dojdzie do

1. pogłębienia schizmy wschodniej.
2. wielkiej schizmy zachodniej.
3. powrotu Kościoła greckiego pod obediencję Stolicy Apostolskiej.

Zadanie 11. (4 pkt)**Przeczytaj poniższy tekst, a następnie wykonaj polecenia.**

W imię Pańskie Amen. My Kazimierz z Bożej łaski król polski [...] bacząc na to co dobre i nie wątpiąc, że to duchowieństwu i poddanym królestwa naszego pożytek przyniesie, postanowiliśmy w mieście naszym Krakowie wyznaczyć, obrać, ustanowić i urządzić miejsce, na któremby studjum generalne w każdym dozwolonym wydziale kwitnęło i dla przyszłości na wieczne czasy tem pismem jego istnienie zapewnić chcemy. Niechże więc tam będzie nauk przemożnych perła, aby wydawała mężę dojrzałością rady znakomite, ozdobą cnót świetne, a w różnych umiejętnościach biegłe. (...) Do tego to miasta Krakowa niechaj zjeżdżają się swobodnie i bezpiecznie wszyscy mieszkańcy nie tylko królestwa naszego i krajów przyległych, ale i inni, z różnych części świata, którzy pragną nabyć tę przesławną perłę wiedzy.

Źródło: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, zeszyt 22, red. J. Dąbrowski, Kraków 1923, s. 23

A. Napisz, jakie wydarzenie zostało opisane w powyższym tekście.

.....

B. Podaj datę roczną wydarzenia opisanego w tekście.

.....

C. Wymień dwa powody, jakimi władca uzasadnił swą decyzję.

1.

2.

Zadanie 12. (2 pkt)**Przypisz władcom właściwy dla ich czasów system władzy politycznej. Wybierz termin spośród podanych:**

monarchia absolutna, monarchia stanowa, monarchia konstytucyjna, monarchia patrymonialna.

Bolesław Śmiały (Szczodry)

Władysław Jagiello

Zadanie 13. (3 pkt)**Na podstawie ilustracji zamieszczonych na następnej stronie wykonaj polecenia. Wpisz w kolejnych podpunktach zadania odpowiednie litery oznaczające ilustracje.**

Ilustracja A.



Ilustracja B.



Ilustracja C.



Ilustracja D.



Źródła: *Encyklopedia sztuki polskiej*, Kraków 2002, s. 555; www.shevchcycl.kiev.ua/tvorchyst/lit_and_mal_tvorch/arkh_t_img/madonna.jpg; <http://attyka.blox.pl/html>; <http://www.wiw.pl/>

A. Wskaż ilustrację, na której przedstawiono dzieło w stylu gotyckim.

.....

B. Wskaż ilustrację, na której przedstawiono dzieło w stylu renesansowym.

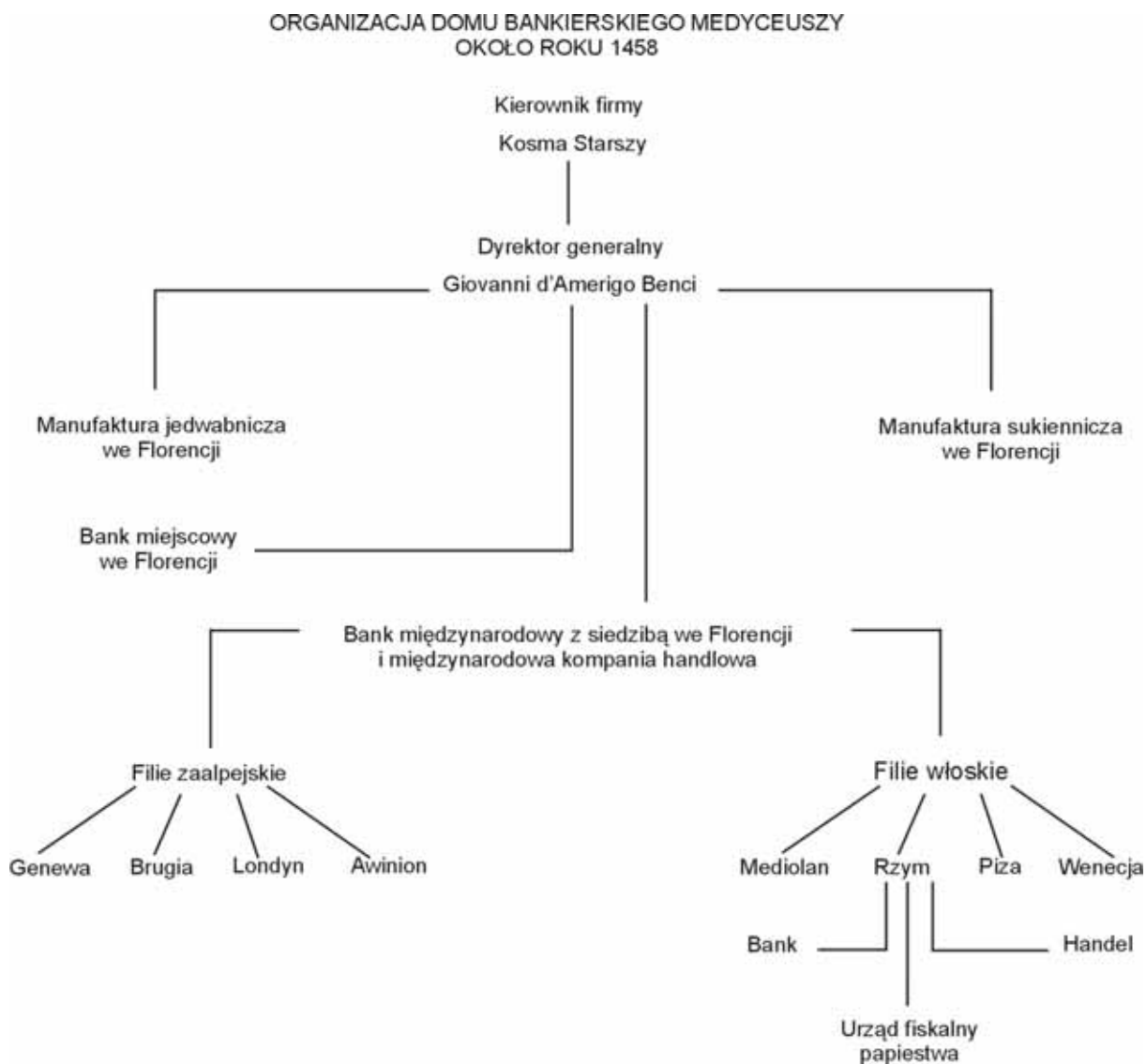
.....

C. Wskaż ilustrację, która przedstawia dzieło należące do kręgu cywilizacji bizantyjsko-ruskiej.

.....

Zadanie 14. (3 pkt)

Z podanego schematu wypisz trzy różne dziedziny działalności gospodarczej, na których bogaciła się rodzina Medyceuszy w II połowie XV wieku.



Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Źródło: J. Delumeau, *Cywilizacja Odrodzenia*, Warszawa 1987, s. 195

1.

2.

3.

Zadanie 15. (2 pkt)

Wśród wydarzeń odnoszących się do zmian religijnych w okresie nowożytnym wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest chronologicznie ostatnie. W tabeli obok wydarzenia chronologicznie pierwszego wpisz literę A, obok ostatniego literę B.

Wydarzenia	Odpowiedzi
Zawarcie pokoju religijnego w Augsburgu	
Ogłoszenie przez Marcina Lutra tezy przeciwko odpustom	
Wydanie aktu supremacji przez Henryka VIII	
Rzeź hugenotów w noc świętego Bartłomieja	
Założenie zakonu jezuitów	
Początek obrad Soboru Trydenckiego	

Zadanie 16. (4 pkt)

Przeczytaj fragment mowy Jana II Kazimierza z roku 1661, a następnie wykonaj polecenia.

[...] dom mój wolnemi waszmościów głosami na tym tronie jest posadzony; żem i sam w tej ojczyźnie zrodzony, wychowany i od waszmościów obrany panuję, życzyłem sobie ten pomnik wdzięczności w umysłach waszych zostawić, [...] przywiódłszy wmościów przez zachęcenie i zezwolenie moje do wolnej elekcji, która tylko za żywota mojego przedsięwzięta, istotnie wolną być może [...]. Nie potrzeba [...] wywodzić, co wszystkim wiadomo, jakie są korzyści elekcji, a jakie niebezpieczeństwa bezkrólewia. To tylko przypomnę, że lubo Rzeczpospolita nieraz szczęśliwie dotąd bezkrólewia przebywała, teraz jednak z pewnością runąćby musiała. [...] obawiać się należy, iż bez takiej elekcji stanie się Rzplta łupem okolicznych narodów. Moskwa i Ruś odwołają się do ludów jednego z nimi języka i Litwę dla siebie przeznaczą; granice Wielkopolski staną otworem dla Brandenburczyka [...]; dom austriacki, spoglądający łakomie na Kraków, nie opuści dogodnej dla siebie sposobności i przy powszechnem rozrywaniu państwa nie wstrzyma się od zaboru [...].

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, zeszyt 40, red. W. Konopczyński, Kraków 1923, s. 29-30

A. Napisz, jakie niebezpieczeństwa wynikające z polityki Habsburgów i Hohenzollernów wskazywał Jan II Kazimierz.

.....

.....

B. Oceń, czy Jan II Kazimierz proponował zniesienie wolnej elekcji.

.....

C. Wyjaśnij, jakie rozwiązanie zaproponował Jan II Kazimierz, aby uniknąć okresu bezkrólewia.

.....

Zadanie 17. (4 pkt)

Do podanych niżej biogramów dopisz odpowiednie postacie. Odpowiedzi wybierz spośród podanych:

Stefan Czarniecki, Jan Karol Chodkiewicz, Stanisław Koniecpolski,
Józef Poniatowski, Jan Zamoyski, Stanisław Żółkiewski.

A. Polityk i dyplomata. Kanclerz wielki koronny, a od 1581 roku także hetman wielki koronny. Bliski współpracownik Stefana Batorego. Uczestnik wojny polsko-moskiewskiej w latach 1579-1582. Jeden z największych właścicieli ziemskich Rzeczypospolitej.	
B. Znakomity wódz. Hetman i kanclerz wielki koronny od 1618 roku. Uczestnik wypraw na Mołdawię i Wołoszczyznę, walk z Kozakami i Szwedami. Pokonał wojska moskiewskie w bitwie pod Kłuszynem w 1610 roku. Zginął podczas odwrotu spod Cecory w 1620 roku.	
C. Wybitny wódz. Uczestnik wojen ze Szwecją i Moskwą oraz walk z Tatarami i Kozakami. W czasie „potopu” szwedzkiego organizował wojnę podjazdową. Zwyciężył Szwedów pod Warką w 1656 roku. Od 1665 roku hetman polny koronny.	
D. Książę, generał, naczelny wódz armii Księstwa Warszawskiego. Uczestnik wojny polsko-rosyjskiej w 1792 roku i powstania kościuszkowskiego. Dowodził armią polską podczas wyprawy Napoleona na Rosję. W 1813 roku został mianowany marszałkiem Francji.	

Zadanie 18. (4 pkt)

Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. W tabeli obok podanych zdań dopisz *prawda* lub *fałsz*.

A. Na mocy umowy podpisanej przez gen. Jana Henryka Dąbrowskiego z rządem Republiki Lombardzkiej powstały Legiony Polskie.	
B. W myśl traktatu podpisanego w 1807 roku w Tylży z ziem II i III zaboru pruskiego utworzono Księstwo Warszawskie.	
C. W październiku 1813 roku Napoleon odniósł zwycięstwo w „bitwie narodów” pod Lipskiem.	
D. W podejmowaniu decyzji na kongresie wiedeńskim kierowano się zasadami legitymizmu i równowagi europejskiej.	

Zadanie 19. (4 pkt)

Przeczytaj fragment pisma z 1767 r. Nikity Panina skierowanego do Mikołaja Repnina, ambasadora rosyjskiego w Rzeczypospolitej, a następnie wykonaj polecenia.

Sprawa dysydentów nie ma być zupełnie pretekstem do rozkrzewienia w Polsce naszej wiary i protestanckich wierzeń, lecz jedynie dźwignią gwoździ pozyskania sobie [...] silnego i przyjaznego stronnictwa z prawem uczestnictwa we wszystkich polskich sprawach [...]. Religie protestanckie, uśmierzając przesady i ograniczając władzę duchowieństwa, łatwo mogłyby nadmiernym swoim w Polsce rozpowszechnieniem wyprowadzić Polaków z ciemnoty, w której dotąd jeszcze w większości swej są pogrążeni, a wyzwoleniem ich z niej mogłyby doprowadzić ich stopniowo do zaprowadzenia u siebie nowych porządków, które, ześrodkowując w jednym miejscu całą ich wewnętrzną siłę [...] mogłoby rychło zwrócić się na szkodę Rosji, opiekunki ich w obecnym czasie, a rywalki pierwszej i głównej w przyszłości.

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, zeszyt 44, red. W. Konopczyński, Kraków 1924, s. 5-6

A. Napisz, jaką politykę wobec dysydentów prowadziła Rosja.

.....

B. Wyjaśnij, czy według Nikity Panina polityka wobec dysydentów może w przyszłości stać się zagrożeniem dla Rosji. Podaj jeden argument uzasadniający odpowiedź.

.....

.....

.....

C. Wyjaśnij, jaki był rzeczywisty cel polityki rosyjskiej.

.....

.....

Zadanie 20. (4 pkt)

Do podanych w tabeli wydarzeń dopisz nazwy właściwych powstań narodowych.

Wydarzenie	Nazwa powstania
A. Utworzenie Rządu Narodowego w składzie: J. Tyssowski, L. Gorzkowski, A. Grzegorzewski	
B. Atak na Belweder	
C. Ogłoszenie Uniwersału Połanieckiego	
D. Dyktatura Romualda Traugutta	

Zadanie 21. (3 pkt)

Przeczytaj fragment wypowiedzi korespondenta Hotelu Lambert, a następnie wykonaj polecenia.

[...] że ze stosunków pańszczyźnianych wyjść trzeba, to i ślepi widzą, choć im się widzieć nie chce, skoro te stosunki dziś już [1850] tylekrotnie interwencji kozaków i żandarmów wymagają, skoro są obywatele potrzebujący stałej nawet kozackiej załogi we dworze dla utrzymania należytej robocizny i własnego zresztą bezpieczeństwa.

Źródło: J. A. Gierowski, *Historia Polski 1505 – 1864*, część 2, Warszawa 1988, s. 222-223

A. Wskaż zabór, do którego odnosi się relacja. Podaj argument uzasadniający odpowiedź.

.....

.....

B. Podaj wydarzenie, które mogło wpłynąć na zachowanie obywateli opisane w tekście.

.....

Zadanie 22. (1 pkt)

Dokonaj analizy ilustracji, a następnie wskaż poprawną odpowiedź.



Źródło: *Geschichte und Geschehen 9*, Hans-W. Ballhausen, Ludwig Bernlochner, Michael Herrmann, Eberhardt Schwalm, Peter Voelker, wyd. Ernst Klett Schulbuchverlag GmbH, Stuttgart 1988, s. 151

Ilustracja stanowi satyryczny komentarz do

1. zjednoczenia Włoch pod przewodnictwem Piemontu.
2. zjednoczenia Włoch pod przewodnictwem G. Garibaldi.
3. zjednoczenia Niemiec pod przewodnictwem Prus.
4. zjednoczenia Niemiec pod przewodnictwem Austrii.

Zadanie 23. (4 pkt)

Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. W tabeli obok podanych zdań dopisz *prawda* lub *fałsz*.

A. Pierwszą na ziemiach polskich partią robotniczą był Związek Socjalistów Polskich założony przez Ludwika Waryńskiego.	
B. Program ruchu narodowego został sformułowany przez Romana Dmowskiego w broszurze politycznej „Myśli nowoczesnego Polaka”.	
C. Decyzję o powołaniu do życia Polskiej Partii Socjalistycznej podjęto za zjeździe polskich socjalistów w Paryżu w 1892 roku.	
D. Czołowym działaczem ruchu ludowego był przywódca PSL-Piast Wincenty Witos.	

Zadanie 24. (3 pkt)

Przeczytaj fragment pieśni patriotycznej z okresu zaborów, a następnie uzupełnij tekst.

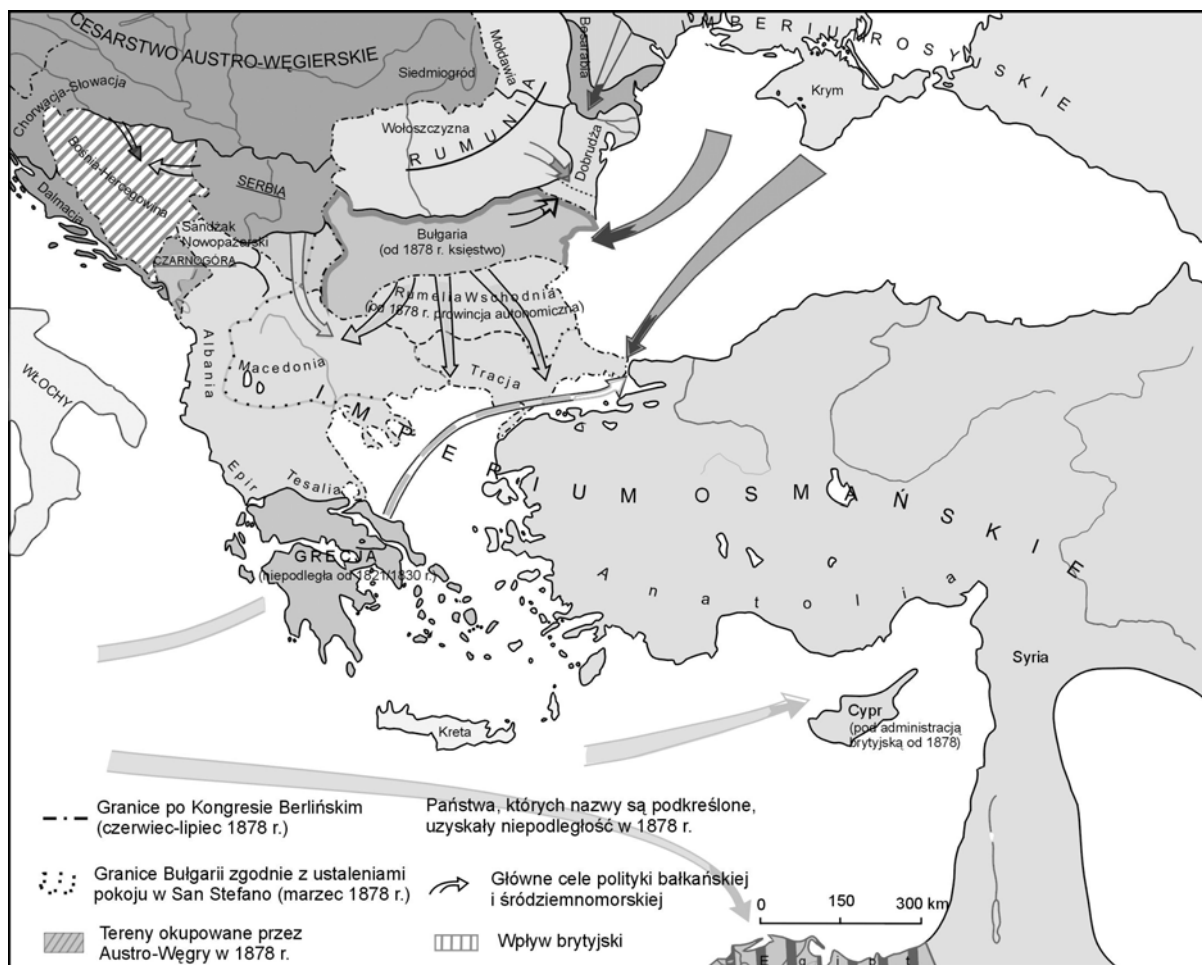
*Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród,
nie damy pogrześć mowy,
polski my naród, polski lud,
królewski szczep Piastowy.
Nie damy, by nas zniemczył wróg.
Tak nam dopomóż Bóg!
Tak nam dopomóż Bóg!*

Źródło: *Tam na błoni błyszczą kwiecie. Śpiewnik historyczny*, Kraków 1985, s. 97

Pieśń ta nosi tytuł (1) „.....”. Jej słowa napisała w 1908 roku wybitna polska pisarka i poetka Maria Konopnicka, będąc pod wielkim wrażeniem oporu Polaków przeciw germanizacji ziem polskich, a szczególnie strajku szkolnego z 1901 roku w wielkopolskim mieście (2) Wielka kariera tej pieśni zaczęła się, gdy Feliks Nowowiejski napisał do tych słów muzykę. Po raz pierwszy publicznie wykonano ją w Krakowie w (3) roku podczas kulminacji obchodów 500 rocznicy bitwy pod Grunwaldem.

Zadanie 25. (4 pkt)

Przeanalizuj mapę, a następnie wykonaj polecenia.

Dążenia niepodległościowe i strefy wpływów wielkich mocarstw w XIX wiekuŹródło: J.B. Duroselle, *Historia narodów Europy*, Warszawa 2002, s. 335

A. Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwę obszaru rywalizacji i nazwę państwa, które uczestniczyło w rywalizacji politycznej na Bałkanach. Obie brakujące nazwy zaznaczono na mapie.

Obszar rywalizacji		Państwa rywalizujące
1.		Serbia – Bułgaria
2.	Południowa Dobrudża	Bułgaria –

B. Podaj nazwę państwa, które w następstwie decyzji podjętych na Kongresie Berlińskim utraciło znaczne posiadłości na Bałkanach.

.....

C. Wyjaśnij, jaki wpływ na sytuację w Europie na początku XX wieku miała „balkańska beczka prochu”.

.....

.....

Zadanie 26. (2 pkt)

Wśród wydarzeń wpływających na kształtowanie granic odradzającego się państwa polskiego wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest chronologicznie ostatnie. W tabeli obok wydarzenia pierwszego wpisz literę A, obok ostatniego literę B.

Wydarzenia	Odpowiedzi
Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu	
Wybuch powstania wielkopolskiego	
Podpisanie traktatu pokojowego w Rydze	
Pierwsze powstanie śląskie	
Bitwa warszawska – „cud nad Wisłą”	
Początek obrad konferencji pokojowej w Paryżu	

Zadanie 27. (1 pkt)

Uzupełnij komentarz do rysunku satyrycznego.



Źródło: A. Garlicki, *Pod rządami Marszałka*, Warszawa 1994, s. 27

Rysunek satyryczny przedstawia stosunek Józefa Piłsudskiego do ustroju określonego w konstytucji uchwalonej w roku

Zadanie 28. (4 pkt)

A. Napisz krótkie wyjaśnienie terminu „przewrót majowy”, uwzględniając datę roczną wydarzenia.

.....

.....

.....

B. Spośród podanych poniżej wydarzeń i zjawisk zaznacz dwa będące następstwami „przewrotu majowego”.

1. Powołanie gabinetu Wincentego Witosa zwanego rządem Chjeno-Piasta.
2. Rozwój systemu autorytarnego w II Rzeczypospolitej.
3. Rozczarowanie społeczne rządami parlamentarnymi.
4. Dymisja prezydenta Stanisława Wojciechowskiego.

Zadanie 29. (3 pkt)

Do podanych w tabeli wydarzeń z czasów II wojny światowej dopisz odpowiednie postacie. Odpowiedzi wybierz spośród:

Edward Osóbka-Morawski, Władysław Anders, Tadeusz Kutrzeba, Marek Edelman.

Wydarzenia	Postać
A. Formowanie armii polskiej w ZSRR	
B. Powstanie w getcie warszawskim	
C. Utworzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego	

Zadanie 30. (1 pkt)

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj polecenie.

Zbrojne wystąpienia Armii Krajowej pod kryptonimem „Burza” polegały na atakowaniu przez oddziały partyzanckie wycofujących się na zachód wojsk niemieckich. Wobec wkraczającej na ziemie II Rzeczypospolitej Armii Czerwonej Polacy mieli wystąpić w roli gospodarzy.

Podkreśl właściwą odpowiedź.

Pierwsze walki rozpoczęły się na Wołyniu w roku

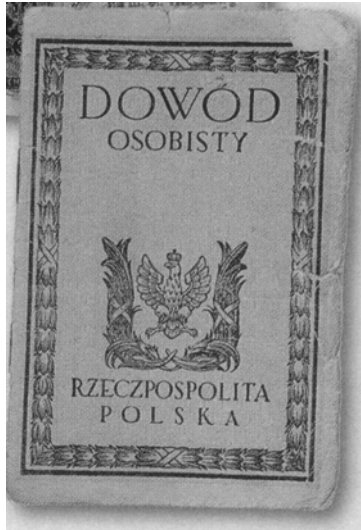
1. 1942.
2. 1943.
3. 1944.
4. 1945.

Zadanie 31. (3 pkt)

Przeanalizuj ilustracje. Pod każdym z reprodukowanych poniżej dokumentów tożsamości wpisz datę jego wydania. Odpowiedzi wybierz spośród podanych:

1916-1918, 1930-1938, 1942-1944, 1955-1980.

A.



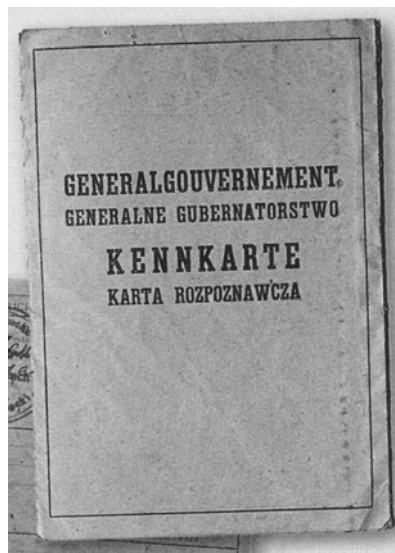
.....

B.



.....

C.



.....

Źródło: *Polityka*, nr 44/2001, 3 XI 2001, s. 71-72

Zadanie 32. (5 pkt)

Zapoznaj się z danymi statystycznymi, a następnie wykonaj polecenia.

Tabela. Ważniejsze dane o sytuacji gospodarczej Polski w latach 1950-1989

Wyszczególnienie (w cenach stałych ¹ – 1970 = 100)	1950 r.	1960 r.	1965 r.	1970 r.	1975 r.	1980 r.	1982 r.	1989 r.
Dochód narodowy wytworzony	26,8	55,5	74,9	100	159,4	169,1	140,0	182,9
Dochód narodowy podzielony	26,9	56,8	75,6	100	173,1	171,5	137,4	178,1
Produkcja sprzedana	14,1	44,8	67,0	100	163,4	197,4	168,9	223,4
Nakłady inwestycyjne w przemyśle	17,6	47,1	69,1	100	259,3	179,8	113,9	194,6
Import	17,9	40,7	65,1	100	204,3	222,1	159,3	239,0
Eksport	21,2	37,6	63,3	100	166,4	202,8	178,6	262,6

Źródło: *Mały rocznik statystyczny 1990*, Warszawa 1990, s. 318-330

¹Cena stała (porównywalna) to cena z wybranego okresu służąca jako narzędzie statystyczne do przeliczania i porównywania kategorii ekonomicznych w długich przedziałach czasowych, zwłaszcza w warunkach inflacji.

A. Nazwij tendencję, jaka charakteryzowała gospodarkę polską w latach 1950-1970.

.....

B. Napisz, czy gospodarka Polski w ciągu całego okresu 1970-1989 charakteryzowała się taką samą tendencją jak w latach 1950-1970. Uzasadnij odpowiedź, wykorzystując dane z tabeli.

.....

.....

.....

C. Wskaż okres, w którym dynamika rozwoju gospodarczego Polski była najmniejsza.

1. 1950-1960
2. 1960-1970
3. 1970-1980
4. 1980-1989

D. Wyjaśnij, dlaczego gospodarka Polski rozwijała się w tym okresie najwolniej. Podaj jeden argument odnoszący się do sytuacji gospodarczej lub politycznej.

.....

.....

Zadanie 33. (3 pkt)

Zapoznaj się z fragmentami przemówienia Lecha Wałęsy wygłoszonego 5 kwietnia 1989 roku, a następnie rozstrzygnij, który ze sformułowanych wniosków (oznaczonych A, B, C) jest prawdziwy, a który fałszywy. W tabeli w odpowiednich rubrykach dopisz *prawda* lub *fałsz*.

[...] Uważamy, że najważniejsze znaczenie ma wprowadzenie mechanizmów demokratyzacji o najbardziej powszechnym zasięgu, i że dokonać tego można decyzjami natychmiastowymi, dotyczącymi sądownictwa, środków masowego przekazu, samorządu terytorialnego. Natomiast zmiany dotyczące centralnych organów państwa mogłyby zostać wprowadzone w terminie późniejszym. [...]

Uzyskaliśmy wolne wybory do drugiej izby parlamentu – Senatu. Jednocześnie wyraziliśmy wolę, że wszelkie ograniczenia demokracji mają charakter jednorazowy i następne wybory muszą być całkowicie demokratyczne. [...]

Źródło: *Historia 1789-1990. Wybór tekstów źródłowych dla szkół średnich*, oprac. J. Eisler, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1995, s. 294-295

A. Zdaniem Lecha Wałęsy zmiany dotyczące centralnych organów władzy powinny zostać przeprowadzone jak najwcześniej.	
B. Zdaniem Lecha Wałęsy wprowadzenie mechanizmów demokratyzacji powinno być powszechne z wyłączeniem samorządu terytorialnego.	
C. Zdaniem Lecha Wałęsy w przyszłości należy dążyć do przeprowadzenia wolnych wyborów zarówno do Sejmu, jak i Senatu.	

BRUDNOPIS